

MISJONEN VED ET SPORSKIFTE AV ASBJØRN AAVIK

Med dette mener vi ikke noe sporskifte når det gjelder budskapet – selve forkynnelsen. Det gis bare *ett* budskap. Og kallet i 1952 er det samme som apostlene fikk på berget i Galilea. Her gis intet sidespor, intet sporskifte. Finnes det, så er det menneskeverk – ikke Gud-villet.

Når vi i dag taler om et sporskifte, så gjelder dette *misjonsstrategien* – arbeidsmåtene. I frontmeldinger tales det ofte om forandret taktikk – en helt ny strategi osv. I urostider, i krigstid er det alltid noe elastisk ved hærledelsen – både ved frontene og bak fronten. I rolige fredstider noe stereotyp – kontorstrategi, fredstidsvedtak, paragrafkrig. Når krigen kommer, blir alt dette så ofte plukket i stykker. Ikke av strategene selv. Dagens krise sørger for at det skjer. Det hele må legges om grunnet omstendigheter en ikke reknet med. Den aktuelle situasjon krever det.

På misjonens fronter skjer ofte det samme.

Rostrategiens tidsalder.

Når det gjelder det fjerne Østen, så har misjonene der fått arbeide i ro, relativt sett, gjennom de siste hundre år. Dette er iallfall sant om China som på en særlig måte interesserer oss i dag.

Og årsakene? Jo, den fargede verden var i ro, og så fikk misjonene også være og arbeide i ro. Denne folkeslagenes ro kom delvis av søvn – årtuseners søvn som f.eks. i China. Delvis var det koloniro. Land tatt med våpenmakt av kristenheten, var kommet til ro i deres skjebne – kolonisøvn.

Denne søvnens tid i Østen var år da de fargede folk fryktet den hvite mann – det hvite maktvelde. De gamle hadde hørt kanonene tordne, sett mektige flåter flyte og forferdelige våpen lyne og larme.

De hvite hersket på jorden. Vel, så fikk de herske. Vi er kjøtt, og de er stål, sa Østen.

Gjennom disse roens år fikk misjonen arbeide i ro. Selvsagt var det mindre opptøyer og uro i de forskjellige land med herjing og plyndring av misjonsstasjoner og mord på misjonærer. Men misjonen ble i landet. Det hele var episoder som gikk over og ble glemt. I grunnen ting alle reknet med måtte følge misjonsarbeidet. Det var denne tid den engelske flåten hadde vaktteneste på jorden, og ilte til om det så bare var en sjørøverskute i Det gule hav...

I ro bygde misjonene opp sine felter. Arbeidskraften var for det meste billig i det menneskemylder Østen er. Så bygde en sent og godt — byggverk som skulle stå. Det var plan i arbeidet — roens plan — fem- eller tiårsplaner. Skoleplan på fem—ti år. Evangelisasjonsplaner på ti til femten, ja tjue år. Det var en stor tid. Den store roens tid. Rostrategiens tidsalder. Tider da brede misjonshjerner kjørte fram og fikk vei, og mindre tråkket stier i Østens øde. Tok seg god tid. *Ingen tordensky var å øyne.*

Denne roens tid var også hjemmeadministrasjonens store tid. Landsstyrene satt i ro ved store bord og la lange planer for årtiere framover. Misjonsskolene skulle være på så og så mange år. Det og det året skulle kullet reise ut. Tiden var satt på papiret, og da tiden kom, reiste de — reiste til de land de var bestemt til år i forveien. Feltene skulle bygges opp i så og så mange perioder på så og så mange år. Det ble skrevet ned, og urverket gikk — trukket opp for en tid uten grense. Den fargede verden var i ro. Hjemmeledelsen og ledelsen på misjonsmarkene arbeidet rolig i denne ro. En stor tid.

Til vi ble stanset ved et sporskifte.

Det var ikke en hvit mann som sto der. Handa om den skiftestanga var mørk og brent av Østens sol. En av Asias sønner sto der. Og landet, jorden han sto på, var hans — alt var hans. Nå ville de fargede selv bestemme.

Ikke først og fremst over misjonene. Det kom i grunnen i andre rekke. Mannen ved sporskiftet tenkte visst i det hele tatt ikke på misjonene. *Det var det hvite maktveldet i Østen det hele sto om.*

Østen tok til å våkne. Og med denne oppvåknen kom uroen – den store nasjonalpolitiske uro som behersker både det fjerne og det nære Østen i dag.

Men, sier du, hva har dette med misjonen å bestille? Vi blander oss jo ikke bort i politikk. Helt riktig. Men i dag blander *de fargede* oss bort i den. La oss være klar over én ting: *Misjonen er en gjest blant de fargede, de ikke-kristne folk.* Som kristendommen er det i vårt eget land. De som har den politiske makt, bestemmer om den får bli. Bare sku mot øst i dag.

Vi var i China i går – er ikke i dag. Vi kom til Østen – vi kom til de fargede folk etter to veier: Oppdagersporet og kolonisporet. I grunnen ikke til China. Vesten har aldri hatt kolonier der. Likevel kom misjonen der i sin fylde etter at England hadde åpnet opp elvene og de store byene med sine rykende kanoner. Åpnet veien for de hvite – først og fremst for handelen. Men i dette kjølvann kom misjonæren for alvor ved midten av forrige århundre.

Det er dette China aldri har glemt, og årsaken til at misjonærene nå blir stemplet som imperialismens lakeier.

Den hvite manns stilling i Østen nå.

Stillingen i dag er den at den hvite mann forsvinner fra det fjerne Østen. I det nære Østen er stillingen annerledes – ennskjønt den nå forverres dag for dag og har nådd helt fram til Tunis. Det store skred som har løsnet i Østen, synes ikke å ville stanse. I Afrika for øvrig hersker ennå roen – relativt sett.

Tar vi for oss verdenskartet slik det var før siste verdenskrig, finner vi at «Det indiske osean» nærmest var et «Europas osean». Grenset inn av britisk Australia i sørøst. Nord for det igjen hollandsk Indonesia. Videre nordover britisk Malaya og Burma. Og så vestover av India. I vest den britiske besittelsen i Arabia med byen Aden. For så å følge Afrika-kysten sørover med landet oppdelt på de hvites hender – med fransk Madagaskar som en utpost i havet.

Politisk sett var Det indiske osean verdens roligste gjennom mer enn et århundre. Inntil den første verdenskrig. England hadde fullstendig herredømme over det – et herredømme så absolutt at det knapt nok behøvde holde en flåte der – siden de hvite behersket

kystene. Den kinesiske verden som kunne gi grunn til engstelse, begynte ikke før på andre siden av Malakkastredet, og negerverdenen uroet ikke noen. I dag er stillingen totalt forandret.

India er løstrevet fra England – delt opp i to stater, India og Pakistan med tilsammen omkring 400 millioner mennesker. Burma er fritt. I Malaya er den røde bandekrig i full gang. Like ens i fransk Indo-China. Og m.h.t. Indonesia, så måtte dronning Juliana i julen 1949 sette seg ned og skrive under et dokument som for alltid skrev disse øyene med omkring 70 millioner mennesker vekk fra den hollandske krone. I tillegg til alt dette tynger for tiden vekten av Sovjetsamveldets enorme politiske legeme på den sørlige delen av det asiatiske fastland.

Denne europeernes forsvinnen fra det fjerne Østen skjer ikke godvillig. Den hvite mann tvinges simpelthen ut av Asia i dag. Det er selvsoppgivelsens ånd som i dag preger europeernes politikk i det fjerne Østen. Og det som nå er under utvikling, er den største forandring verden noen gang har sett. Europeerne forsvinner, og Asia utvikler en helt ny nasjonalisme.

Inn i denne politiske uro er misjonen kastet i dag – ganske enkelt fordi den var i disse land. Frigjøringsbølgen i Østen gjelder ikke misjonen eller misjonærene først og fremst, men fordi de kom fra de samme land som hadde den politiske makt eller innflytelse, ble vi kastet inn i samme hvirvelstorm. Misionen og var «hvit». Derfor må den helt vekk – som i China – eller under de nasjonale regjeringers kontroll, slik det er blitt i de frigjorte grenserikene øst og nord for Det indiske osea.

Den nye nasjonalisme i Østen griper inn i alle hvites virksomhet, også misjonærenes. Misionen vil ubønnhørlig bli skyllet hit og dit av den nasjonale bølge, som i første rekke ikke gjelder den, men det hvite maktveldet. Som misjonene fulgte de hvite erobrerers spor til Østen, må vi i dag følge de samme spor tilbake...

Misionen i den nye situasjon i Østen.

En ting må vi ganske sikkert besinne oss på nå: Vårt misjonsarbeide blir ikke lengere så stasjonært som det før har vært. I framtida vil det bli mer og mer ambulerende. Vi vil bli «on the move».

Den tid da misjonene var i ro i landene fordi den fargede verden var i ro, er også ganske sikkert forbi. Fra nå av vil vi bli kastet hit og dit som bølgene i disse 2/3 av jordens befolkning stiger og faller. Kristenheten — den hvite verden — er ikke lenger herre over disse bølgene.

Ordet av Jesus: «Når de forfølger eder i en by, så fly til en annen» — ville i dag i hans munn fått denne ordlyd: «Når de forfølger eder i ett land, så fly til et annet.»

Vi er midt oppe i denne flukt i dag. *Og dette er det som skaper den nye misjonssituasjon — sporskiftet.* Tiden selv framtvinger en helt ny misjonsstrategi.

I dagene 6.–8. juli i fjor kalte generalsekretæren i Det internasjonale misjonsråd, C. W. Ranson, sammen til et rådsmøte i St. Albans ved London. Grunnen til møtet var krisen vi her taler om — spesielt hvordan de frigitte krefter fra China i personell og midler skulle disponeres.

«Hva har krisen i China lært oss?» var et av emnene som ble tatt opp. Etpar-tre ting som ble nevnt, skal vi ta med her.

1. Ikke i noe land hvor vi heretter måtte ta fatt i Østen, bør vi reise kostbare bygg. Dette gjelder ikke bare institusjonene — som skoler, hospitaler etc., men også de bygg en trenger i mer direkte evangelisk arbeid. Misjonærboligene burde heller ikke ruve alt for mye. Dette fordi vi ikke vet hvilken dag vi må reise fra det hele.

2. Ikke til noe nytt felt bør vi heretter sende så store styrker med utenlandsk personell som før. *Heller fordele personellet på flere felter.* Det som har hendt i China, vil gjøre Østens folk mer og mer mistenkelige overfor oss.

3. Helt fra starten burde vi sette som mål å arbeide med et minimum av utenlandsk personell og et maksimum av landets egne som vinnes. Derfor blir de skolene som utdanner disse krefter, de viktigste for oss. Ikke bare hus som ruver må stå igjen etter oss, men mange, velutrustede ledere.

Et annet spørsmål som ble reist i møtet var dette: Har vi som misjon noe å lære av Moskvas strategi i det fjerne Østen?

I årene 1921–22 sendte Moskva en hel del rådgivere til China — innbudt av Sun-yat-sun, republikkens skaper. I året 1928 sendte den

nye presidenten, Chiang-kai-shek, dem tilbake igjen. Og de måtte reise, for kommunismen hadde den tid ennå ikke noe tak på China. Men Moskva ga ikke opp for det. Forandret bare sin taktikk. Det innbød unge kinesere til Russland, en stadig strøm av dem. Der fikk de så en del års undervisning. Og det viktigste – fikk leve seg inn i dette landets miljø – se med egne øyne hva kommunismen hadde utrettet. Etter dette reiste de tilbake til sitt hjemland som misjonærer for en ny ideologi.

Har vi som sendemenighet i dag noe å lære av denne strategi? Skulle vi ta hjem fra feltene unge kristne og gi dem en utdanning i våre hjemland? Men, blir det innvendt, hvorfor ikke like godt gi dem denne utdannelsen i deres eget land, deres eget miljø?

Nei, de bør komme til våre gamle kristne land og se med egne øyne hva kristendommen har utrettet – et samfunn bygd på kristne grunnprinsipper. Disse unge måtte lære språket i det vesterlandske landet de kom til. Da ville de også senere kunne oversette noe av vår kristne litteratur som tusenårs kristendom har skapt. Dette ville fortsette selv etter at de vesterlandske misjonærene måtte forlate et eventuelt land i Østen.

Etter sporskiftet?

Som misjonens vogn slik plutselig kastes over i dette sporskiftet, blir vi vekket opp og minnet om forskjellige ting:

1. *At vår tid blant de fargede folk heretter kan hende er kort.* Og derfor dyrebar. La oss være klar over at kommunismens videre mål i Østen er Sørøst-Asia – nettopp de land hvor mange evakuerte kinamisjoner nå konsentrerer sitt arbeid. Japan òg – bare det at den røde undergrunnsbevegelse her holdes nede av okkupasjonsmyndighetene. I dag har vi de store anledningene både i Sørøst-Asia og Japan. Er vi helt våkne, helt klar over vår gjeld til Sørøst-Asias 160 mill. og Japans 80 mill.? En gjeld som må betales i hast og i store avdrag fordi avbetalingstiden sikkert blir kort.

I «World Christian Handbook», London 1949, skriver den kjente kinamisjonær og forfatterinne Mildred Cable følgende: «Allerede for over 20 år siden uttalte Lenin (i forbindelse med nødvendigheten av å annektere Turkestan): 'La oss vende vårt ansikt mot Asia. Østen

vil hjelpe oss å erobre Vesten.» Videre skriver hun: «Et av de mange tidsskrift som kommer ut i Taskend – et betydningsfullt sentrum for kommunistisk propaganda – har på sitt omslag disse ord av Lenin: 'Den moderne revolusjon er nå i ferd med å gå inn i den tidsbolken der de asiatiske rasene vil gripe bestemmende inn i verdens skjebne.'»

2. *En ny misjonsforkynnelse innen sendelandene.* En «opplysningsforkynnelse» i tale og skrift. Det er riktig å meddele sendemenigheten hva vi har fått utrette blant de folk de sendte oss til, men like viktig er det å forkynne oppgavene som konfronterer oss i dag, i den del av den ikke-kristne verden som fremdeles er åpen for oss. Og ikke skal vi be om forlatelse for noe av det vi sier.

«Hvad du ikke ved –
gør dig ikke hed» –

leste jeg nede i Danmark et sted som motto for et nytt opplysningsarbeid. Dette kunne vi gjerne sette som motto for den opplysningsperiode vi nå går inn i m.h.t. misjonen.

Årsaken til dette er de nye land og folk vi nå tar til å sende våre misjonærer til. Hvis jeg i dag kunne nådd fram til alle kristne ungdomslag i landet, ville jeg nevnt et helt praktisk tiltak: *En* kveld i måneden skulle dere – istedetfor oppbyggelig møte – ta for dere et bestemt land i Østen eller en koloni i Afrika. Ikke innby en misjonær til å tale. Så lettvint skal dere ikke slippe fra det. Nei, pålegg fire av medlemmene å klarlegge dette arbeidsfelt fra forskjellige synspunkter. Dette driver den kristne ungdom til selvstudium og stimulerer interessen. Samtidig får hele flokken misjonskunnskap og utsyn.

Tyngden av sendemenigheten er det arbeidende folk – menn og kvinner som sliter fra gry til kveld – med liten tid til å lese store bøker. Liten interesse og kan hende. Det er dette folk her heime som i dag i hast må få misjonskunnskap i tale og korte, tennende, flammende skrift.

3. *Ved sporskiftet blir vi også minnet om at misjonsarbeidet i dag er 4-5 ganger dyrere nå enn før siste verdenskrig.* Sannheten er den at skal vi makte å holde samme antall misjonærer på de forskjellige feltene i dag som før krigen, må inntektene her heime øke til det

femdobbelte. Samtidig roper den fargede verden på oss i dag om utvidelse. Og Herren kaller mange flere sendebud enn vi makter å sende. Det er misjonens krise i dag.

4. Etter sporskiftet er det et skilt som vekker vår oppmerksomhet: «*Nye arbeidsmåter*» står det. Skal bare peke på én her: Kristne kringkastingstasjoner blant de fargede folk – eller som sender til de fargede. Som eksempel kan vi nevne den nye kristne senderen på Filippinene. *Den sender 17 timer i døgnet på 35 forskjellige språk og dialekter.* Flere av disse sendingene er spesielt rettet mot China. Og disse bølgene går over bambusteppet.

Den tiden kan komme for oss da vi blir mer og mer «on the air» – i luften – fra øyer misjonen får klamre seg til i Østen.

Kampen om de fargede folks sjel.

Med Vasco da Gama, Columbus, Magellan og andre oppdagere inntreer en forandring i forholdet mellom den hvite rase og de fargede folk. Den hvite manns verdenserobring tar til. Med våpen tok den hvite mann til å legge resten av verden under seg.

I dag holder den hvite mann på å trekke seg tilbake fra mange av disse landområder. Men samtidig skjer det noe nytt. Vi opplever i dag et «ideologiangrep» innen samme områder.

Tre makter kjemper i dag – *uten våpen* – om de fargedes sjel: Kommunismen, muhamedanismen og kristendommen. I Asia er det kommunismen som i dag flammer henover landene. Muhamedanismens tyngde ligger imot Afrikas 150 millioner. Fra det store muhamedanske universitet i Cairo med sine tusener av studenter sendes en strøm av misjonærer sørover i Afrika. Etter de siste statistikkene har jeg funnet ut at *for hver evangelisk misjonær kristenheten sender til Afrika, sender Muhamed 13.*

Vår oppgave i dag?

Rett mot hedenskapet, i kappløpet med disse to ideologier – religioner om du vil – fører vi Kristi sak fram blant de fargede folk.